

Genel Lise Öğrencilerinin Okul Tahripçiliği Algıları

Soner DOĞAN¹, İsmail DEMİR²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, genel lise öğrencilerinin okul tahripçiliği algılarını belirlemek ve elde edilen verilere göre çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırma verilerinin toplanmasında, Oruç (2008) tarafından geliştirilen “Okul Tahripçiliği Anketi” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anketler, evren olarak belirlenen Sincan İlçesi’nde bulunan genel liselerin tümünden örneklem olarak alınan 1246 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın alt problemleri t-testi ve One Way ANOVA ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin tahripçilik davranışını algılama düzeyleri ile “sınıf düzeyi”, “ailedeki birey sayısı”, “annenin eğitim düzeyi” değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre, ilgili değişkenlerin düzeyi arttıkça öğrenciler, tahripçilik davranışının daha az yaşandığını belirtmektedirler. Ayrıca kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre okulda daha çok tahripçilik yaşandığını ifade etmektedirler.

Anahtar kelimeler: Tahripçilik, okul tahripçiliği, genel lise

School Vandalism Perceptions of General High School Students

ABSTRACT

The goal of this study is to determine school vandalism perceptions of general high school students and to develop solution offers according to the data obtained. Collecting research data, “Questionnaire of School Vandalism” which is improved by Oruç (2008) were used. The questionnaires that were determined as universe were applied to 1246 students in Sincan District. Secondary problems of the research were analyzed with t-test and One Way ANOVA. As a result of research, significant differences was found among students’ perceptions level regarding vandalism and the variances as “class level”, “number of family members”, “economical level of family” and “mother’s educational level”. According to this finding as long as the levels of the related variances increase, the students express that vandalism are less performed. Additionally, female students comparing to male students say that there are much vandalism in the school

Keywords: Vandalism, school vandalism, general high school

GİRİŞ

Geçmiş tarihin ilk dönemlerine kadar uzanan Vandalizm (tahripçilik), günümüzde de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar çeşitli nedenlerden dolayı çevrelerinde bulunan kişi ya da kurumlara ait eşyaları yine değişik yöntemlerle tahrip etmektedirler. Yapılan bu tahribatın sadece ekonomik boyutu bir sorunmuş gibi algılanmasına rağmen tahripçiliğin sosyal, psikolojik ve hukuki boyutları da vardır. Tahripçilik kavramı, kasıtlı yada kötü niyetli

¹ Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, sodogan@cumhuriyet.edu.tr

² Dr., MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, Ankara, ismaildemir@meb.gov.tr

olarak, resmi kurumlarda dahil olmak üzere (Ulusal Gençlik Ağı [NYN], 1998:252), şehre ait tüm fiziksel unsurların (Sampson ve Raudenbush, 1999), bozulması, kırılması, kazılması v.b. şiddet içerikli eylemlere maruz kalmasıyla ortaya çıkan kundaklama, camların kırılması, duvarlara sıralara resim yapılması gibi pek çok olayı içine alan (Marvin ve diğ., 1976:34-35); içeriğinde yıkım olan (Ceccato ve Haining, 2005:1638); isyankar bir davranış biçimi olarak tarif edilebilir (Tinto ve diğ., 1978:36). Etkileri ve sonuçları itibarı ile en zararlı tahripçilik türü olan okul tahripçiliği ise eğitim sisteminde bütün boyutlarıyla hissedilmektedir.

Okullar bilinçli yada bilinçsiz olarak eğitim-öğretim yılı boyunca tahrip edilmesine rağmen Öğülmüş'e (2000) göre okul tahripçiliği, araştırmacılar tarafından yeterince ilgi gösterilmeyen bir sorundur. Konuyla ilgili olarak ülkemizde, Yavuzer (1998), Özçağın (2001) ve Oruç (2008) tarafından yapılan çalışmalar Öğülmüş'ü doğrular niteliktedir. Ayrıca tahripçilik konusunu Türkçe literatüre taşıyan ve "vandalizm" kavramı yerine "tahripçilik" kavramını kullanan Öğülmüş (1993;1995;2000), tarafından çeşitli dergilerde makaleler yayımlanmıştır. Dünya literatüründe ise tahripçiliğin geçmişi 1960'lı ve 70'li yıllara dayanmaktadır.

Okul tahripçiliği birçok değişik şekilde ortaya çıkmaktadır. 1971 yılında New York bölgesindeki okullarda çeyrek milyon cam kırılmış, bunların onarımı içinde 1.3 milyon dolar harcanmıştır. Diğer alanlarda kundaklama yoluyla çıkarılan yangınlar büyük zararlara neden olmuştur. 1970'li yıllar da yazarlar tahripçiliğin maliyetini yıllık yüz ile ikiyüz milyon dolar olarak tahmin etmektedirler. Son tahminler ise bu rakamın beş yüz milyon dolar seviyesine çıktığını göstermektedir. Senatör Birch Bayh okul tahripçiliği nedeniyle kaybedilen 500 milyon doların yıllık her öğrenci için 10 dolar anlamına geldiğini, toplam tutarında 1972 yılında tüm öğrencilerin kitap masraflarına denk olduğunu ifade etmiştir (Cuorsen, 1976:7-8). Kaliforniya eğitim bölgesinde bulunan 1043 devlet okulundan 914 tanesinden alınan verilerle hazırlanan ve Eylül 1980 – Şubat 1981 tarihleri arasını kapsayan, okullarda suç ve şiddet, konulu araştırma sonucuna göre: beş aylık süreçte okul eşyalarına karşı 105.328 tahripçilik olayı yaşanmış ve zarar gören eşyaların tamiri için 10.329.390 dolar harcanmıştır; aynı süre içerisinde okullarda yaşanan şiddet olaylarının önlenmesi için 38.482.435 dolar harcanmıştır (California Eğitim Departmanı [CSDE], 1981:6). NJDE (2005), tarafından New Jersey devlet okullarında yapılan tahripçilik araştırmasına göre 2003-2004 yılında yaşanan 1183 tahripçilik olayının maliyeti 632.621 dolardır. Bu rakamlardan anlaşılacağı üzere okul tahripçiliği sonucu oluşan maddi kayıplar ülke ekonomileri üzerinde ciddi bir yük oluşturmaktadır.

Tahripçiliğin en olumsuz etkisi tahripçilik sonucu ortaya çıkan maddi kayıplar olmayabilir. Okulda yoğun çalışmalar sonucu oluşturulan eğitim ve öğretim programları, okul malzemelerinin tahrip edilmesiyle sekteye uğramakta okul asıl amacından uzaklaşmakta ve yoğun bir emek kaybı ortaya çıkmaktadır.

Dolayısıyla öğrenciler iyi bir öğrenme ortamından mahrum kalmaktadırlar (Cuorsen, 1976:8). Tahripçilik eylemlerine karşı önlem alınmazsa sorun çözülemese okul ile bağlantısı olan herkeste motivasyon düşüklüğüne (Marvin, McCann, Connolly, Temkin ve Henning, 1976:34-35) ve huzursuzluğa neden olmaktadır (Tinto, Paolillo, ve Culen, 1978:36). Nedenleri her ne olursa olsun okul tahripçiliği sonucu ortaya çıkan yıkımın ortadan kaldırılabilmesi için tahripçilik ile toplum olarak etkin bir mücadele verilmesi gerekmektedir. Sonuçları itibarıyla okul tahripçiliği ile mücadele kapsamında değerlendirilebilecek bu araştırmada, genel lise öğrencilerinin okul tahripçiliği algıları sınıf düzeyi, ailenin gelir durumu, cinsiyet, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu değişkenlerine göre incelenmiştir. Elde edilen veriler yardımıyla çözüm önerileri geliştirilmiştir.

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesi başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2002:77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara ili merkez ilçelerinden Sincan'da bulunan genel lise öğrencileri oluşturmaktadır. Sincan'da bulunan genel liselerde 2009-2010 eğitim- öğretim yılında 9244 öğrenci öğrenim görmektedir. Her okulda her sınıf düzeyinde rastlantısal olarak seçilen 1246 öğrenci yani toplam öğrenci sayısının %11,5'i örneklem grubuna alınıp bu öğrencilere uygulama yapılmıştır. Anket doldurma kriterlerine uymayan 18 anket değerlendirmeye alınmamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerle İlgili Kişisel Bilgiler

		N	%
Sınıf Düzeyi	9.Sınıf	318	60,9
	10. Sınıf	319	26
	11.Sınıf	305	24,8
	12.Sınıf	286	23,3
	Toplam	1228	100
Cinsiyet	Erkek	529	43,1
	Kız	699	56,9
	Toplam	1228	100
Ailenin Gelir Durumu	Düşük	94	6,8
	Orta	819	66,7
	Yüksek	324	26,4

	Toplam	1228	100
Ailedeki Birey Sayısı	2-3 kişi	120	9,7
	4 kişi	568	46,0
	5 kişi ve üzeri	540	43,7
	Toplam	1228	100
Annenin Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil+ okuryazar	106	8,6
	İlköğretim	606	49,0
	Lise	342	27,9
	Üniversite ve üstü	174	14,2
	Toplam	1228	100
Babanın Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil+ okuryazar	91	7,4
	İlköğretim	284	23,0
	Lise	524	42,4
	Üniversite ve üstü	329	26,6
	Toplam	1228	100

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “sınıf düzeyi”, “cinsiyet”, “ailenin gelir düzeyi”, “ailedeki birey sayısı”, “annenin eğitim düzeyi” ve “babanın eğitim düzeyi” değişkenlerinden oluşan kişisel bilgiler; ikinci bölümde Oruç (2008), tarafından geliştirilen ve 26 maddeden oluşan “Okul Tahripçiliği” anketi alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda 2 madde daha eklenerek kullanılmıştır.

Anketin kapsam geçerliliği üç alan uzmanının görüşleri alınarak yapılmıştır. Ayrıca anket güvenilirlik kapsamında 120 genel lise öğrencisine uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda tek boyuttan oluşan okul tahripçiliği anketinin cronbach alpha katsayısının 0,92 olduğu görülmüştür. Yapılan düzeltmeler sonucunda okul tahripçiliği anketi bir boyuttan ve 28 maddeden oluşmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama araçlarına verilen cevaplar kodlanmıştır. Veriler “SPSS (Statistical Package For Social Sciences) for Windows” (sosyal bilimler için istatistik programı) paket programına yüklenerek analiz edilmiştir. Araştırmanın alt problemleri çözümlenirken, t-testi, One Way ANOVA (varyans analizi) uygulanmış; frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Öğrencilerin, Sınıf Düzeyine Göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 2 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının sınıf düzeyine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının sınıf düzeyine göre farklılaştığı görülecektir. Buna göre sınıf düzeyleri yükseldikçe öğrenciler, tahripçiliğin daha sık yaşandığı yönünde görüş belirtmektedirler. Bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Tahripçilik	Sınıf	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Fark (Scheffe)
	9.Sınıf	318	2,82	,58				
Tahripçilik Davranışları	10.Sınıf	319	3,06	,70	3	12,609	0,000	(1-2)
	11.Sınıf	305	2,91	,71	1224			(1-4)
	12.Sınıf	286	3,06	,70				(3-4)
	Toplam	1228	2,94	,68				

Öğrencilerin genel liselerde meydana gelen tahripçilik davranışlarına ilişkin algılarının sınıf düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde: Genel lise öğrencilerinin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “sınıf düzeyi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F_{(3-1224)} = 12,609, p < .05$]. “Tahripçiliğin” öğrenciler tarafından algılanma düzeyi 9.sınıf öğrencilerinde ($\bar{X} = 2,82$), 10.sınıf öğrencilerinde ($\bar{X} = 3,06$), 11.sınıf öğrencilerinde ($\bar{X} = 2,91$), 12.sınıf öğrencilerinde ($\bar{X} = 3,06$)’dır. Öğrencilerin algılarına göre, 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin; 9. ve 12.sınıf öğrencilerinin; 11. ve 12.sınıf öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Anlamlı farklılıklar görülen ilgili gruplar arasında, sınıf düzeyleri yükseldikçe, öğrenciler tahripçiliğin daha sık yaşandığı yönünde görüş belirtmektedirler. Öğrencilerin “sınıf düzeyi” değişkenine göre okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarının orta düzeyde gerçekleştiği şeklinde değerlendirme yaptıkları görülmüştür. Türnüklü ve Yıldız’ın (2002), araştırmalarında okul araç ve gereçlerine zarar vermenin, öğretmenlerin en rahatsız olduğu istenmeyen davranışlardan biri olduğu sonucuna ulaşmaları tahripçiliğin okulları tehdit eden bir sorun olduğunu ve ciddi anlamda ele alınması gerektiğini bir kez daha göstermektedir.

Öğrencilerin, Cinsiyete Göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 3 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının cinsiyete göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının cinsiyete göre farklılaştığı görülecektir. Buna göre kız öğrencilerin tahripçilik algısı erkek öğrencilere göre daha fazladır. Bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tahripçilik	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Tahripçilik Davranışları	Erkek	529	2,86	,63	1226	3,499	0,000
	Kız	699	3,00	,71			

Öğrencilerin liselerde meydana gelen tahripçilik davranışlarına ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde: Öğrencilerin, “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir [$t_{(1226)} = 3,499$, $p < .05$]. Erkek öğrencilerin “tahripçiliği” algılama düzeyi ($\bar{X} = 2,86$), kız öğrencilerin “tahripçiliği” algılama düzeyi ($\bar{X} = 3,00$)’tür. Tabloda ortaya çıkan verilere göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okulda daha fazla tahripçilik davranışının meydana geldiğini belirtmektedirler.

Her iki cinsin fiziksel, duygusal ve psikolojik anlamda farklı özelliklere sahip oldukları göz önüne alınırsa öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre tahripçilik konusunda farklı tespitlerde bulunmuş olmaları daha anlamlı bir zemine oturmuş olacaktır. Türk toplumunun değerleri göz önüne alınarak elde edilen verilere bu açıdan bakıldığında; erkek çocukların doğumlarından itibaren kız çocuklarına göre daha rahat ve özgür bir şekilde yetiştirilmiş olmaları; erkek çocukların kız çocuklarına göre daha fazla sahip oldukları özgürlükleri ve bağımsızlık duyguları sayesinde çevrelerinde olup biten tüm olayları kızlara göre daha önce keşfetmeleri ve bizzat olayların içinde yer alabilmeleri, buna bağlı olarak erkek çocukların çevrelerinde yaşanan şiddet içerikli olayları kızlara göre daha yakından yaşayabilmiş olmaları zaman içerisinde erkek öğrencilerde şiddet içerikli davranışlara karşı bir duyarsızlık, kız öğrencilerde ise şiddet içerikli davranışlara karşı bir hassasiyet gelişmesine neden olabilir. Şiddet içerikli olaylara karşı erkek çocuklarda gelişen duyarsızlık ve kız çocuklarda gelişen hassasiyet, bu çocukların okul hayatları içerisinde öğrenci olarak okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarını değerlendirme biçimlerine yansımış olabilir. Ayrıca Candangil’in (2005:37) psikolojik olgunlaşma, kızlarda erkeklerden daha erken bir yaşta ortaya çıkıyor, tespiti de kızların tahripçiliği daha fazla algılamasının bir başka nedeni olabilir.

Öğrencilerin, Ailedeki Birey Sayısına Göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 4 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının ailedeki birey sayısına göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının ailedeki birey sayısına göre farklılaştığı görülecektir. Buna göre ailedeki birey sayısı arttıkça öğrenciler tahripçiliğin daha az yaşadığı yönünde görüş belirtmektedirler. Bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Ailedeki Birey Sayısına Göre Dağılımı

Tahripçilik	Ailedeki Birey Sayısı	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Fark (Scheffe)
	2-3 kişi	120	3,25	,55				
Tahripçilik Davranışları	4 kişi	568	2,95	,66	2	3,652	0,012	(1-2)
	5 kişi ve üzeri	540	2,93	,73	1225			(1-3)
	Toplam	1228	2,94	,68				

Öğrencilerin liselerde meydana gelen tahripçilik davranışlarına ilişkin algılarının ailedeki birey sayısına göre dağılımı incelendiğinde: Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki görüşleri “ailedeki birey sayısı” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir [$F_{(2-1225)}=3,652, p< .05$]. “Tahripçiliğin” öğrenciler tarafından algılanma düzeyi ailedeki birey sayısı 2-3 kişi olan öğrencilerde ($\bar{X}=3,65$), ailelerindeki birey sayısı 4 olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,96$), ailelerindeki birey sayısı 5 kişi ve üzeri olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,93$)’tür. Ailelerindeki birey sayısı 2-3 kişi olan öğrenciler ile ailelerindeki birey sayısı 4 kişi olan öğrencilerin; ailelerindeki birey sayısı 2-3 kişi olan öğrenciler ile ailelerindeki birey sayısı 5 kişi ve üstü olan öğrencilerin değerlendirmeleri arasında anlamlı farklılıklar vardır. Ailedeki birey sayısı arttıkça öğrenciler tahripçiliğin daha az yaşandığı yönünde görüş belirtmektedirler. Yalçın’a (2004:119) göre ailesi ile olumlu ilişkiler kuramayan ve anlaşılmamışlık yaşayan gençlerin duygularını ve düşüncelerini şiddet içerikli davranışlarla gösterme eğilimde olmaları aile içi ilişkileri ve dolayısıyla ailedeki birey sayısını ergenin gelişiminde önemli bir noktaya getirmektedir. Bu durum ise ailelerdeki birey sayısı arttıkça, öğrencilerin sosyalleşme ve topluma uyum sağlama konusunda daha başarılı ve hazırlıklı oldukları; okul kurallarına uyma ve okul içinde yaşanan tahripçilik gibi şiddet içerikli davranışların içerisinde daha az yer aldıkları ve bu tip davranışları daha az benimsedikleri dolayısıyla bu saptamaların öğrencilerin yapmış oldukları değerlendirmelere yansımış olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin, Ailenin Gelir Durumuna göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 5 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının ailenin gelir durumuna göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının ailenin gelir durumuna göre farklılaşmadığı görülecektir. Bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Ailenin Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Tahripçilik	Ailenin Gelir Durumu	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Fark (Scheffe)
Tahripçilik Davranışları	Düşük	84	3,01	,76	2 1224	1,095	0,335	
	Orta	817	2,92	,66				
	Yüksek	324	2,97	,71				
Toplam		1225	2,94	,68				

Öğrencilerin liselerde meydana gelen tahripçilik davranışlarına ilişkin algılarının ailenin gelir durumuna göre dağılımı incelendiğinde: Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “ailenin gelir durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(2-1224)}=1,095, p> .05$]. “Tahripçiliğin” öğrenciler tarafından algılanma düzeyi ailelerinin gelir durumu düşük olan öğrencilerde ($\bar{X}=3,01$), ailelerinin gelir durumu orta düzeyde olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,93$), ailelerinin gelir durumu yüksek olan öğrencilerde ($\bar{X}=2,98$)’tir. Ancak tablo

incelendiğinde ailelerinin gelir düzeyi orta düzeyde olan öğrencilerin, ailelerinin gelir düzeyleri düşük ve yüksek olan öğrencilere göre okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarını daha az olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Düşük ve yüksek gelire sahip ailelerin ve bu ailelerden gelen öğrencilerin genel olarak okuldan beklentilerinin düşük olduğu; orta gelir grubuna giren aileler ve bu ailelerden gelen öğrencilerin genel olarak diğer gruplara göre okuldan beklentilerinin daha yüksek olduğu; orta gelir düzeyinde bulunan ailelerin ve bu ailelerden gelen öğrencilerin ancak iyi bir eğitim alarak geleceklelerini garanti altına alabilecekleri düşünüldüğünde orta gelir grubundan gelen öğrencilerin daha çok derslerine odaklanıyor olabilecekleri söylenebilir. Bu bulgudan yola çıkarak orta gelir grubu ailelerden gelen öğrencilerin tahripçilik gibi okulun düzenini bozucu davranışlardan kaçınarak daha çok derslerine ağırlık vermeye çalışmaları onların okulda yaşanan tahripçilik olaylarına ilişkin algılarına yansımış olabilir.

Öğrencilerin, Annenin Eğitim Düzeyine Göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 6 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının annenin eğitim düzeyine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının annenin eğitim düzeyine göre farklılaştığı görülecektir. Buna göre annelerinin eğitim düzeyi arttıkça öğrenciler, okulda tahripçilik davranışının daha az meydana geldiğini belirtmektedirler. Bulguların ayrıntıları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Tahripçilik	Annenin Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Fark (Scheffe)
Tahripçilik Davranışları	Okuryazar olmayan+okuryazar	106	3,10	,69	3 1224	2,539	0,048	(1-4)
	İlköğretim	606	2,93	,68				
	Lise	342	2,94	,66				
	Üniversite ve Üstü	174	2,87	,74				
Toplam		1228	2,94	,68				

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “annenin eğitim düzeyi” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir [$F_{(3-1224)} = 2,539$, $p < .05$]. “Tahripçiliğin” öğrenciler tarafından algılanma düzeyi anneleri okuryazar olan + okuryazar olmayan öğrencilerde ($\bar{X} = 3,10$), anneleri ilköğretim mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,93$), anneleri lise mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,94$), anneleri üniversite ve üstü mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,87$)’dir. Öğrencilerin algılarına göre (1-4) gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Annelerin eğitim düzeyi üniversite ve üstü olanlar annesinin eğitim düzeyi okuryazar olmayan+ okuryazar olanlara göre daha düşük tahripçilik algısı içindedirler. Dizman’a (2004:8) göre çocuğun çevresindeki eşya ve olaylarla

kurduğu ilişki biçimi, annesi tarafından gösterilen ilişki biçimine göre oluşur ve biçimlenir. Bu durum ise öğrencilerin doğumundan itibaren içerisinde buldukları fiziki çevreye uyum sağlamalarında, sahip oldukları fiziki imkânların kullanılmasında en önemli rehber olarak ön plana çıkan annelerin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin okul içerisinde bulunan tüm fiziki yapıyı zarar vermeden kullanma konusunda daha bilinçli oldukları; sahip oldukları bu bilincin ise yaptıkları değerlendirmelere yansıdığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin, Babanın Eğitim Düzeyine Göre, Okul Tahripçiliği İle İlgili Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 7 öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının babanın eğitim düzeyine göre incelenmesi sonucu ortaya çıkan bulguları içermektedir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin okul tahripçiliği algılarının babanın eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülecektir. Bulguların ayrıntıları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Okul Tahripçiliğine İlişkin Algılarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Tahripçilik	Babanın Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	sd	F	p	Fark (Scheffe)
Tahripçilik Davranışları	Okuryazar olmayan+okuryazar	91	3,02	,69	1224	1,113	0,335	
	İlköğretim	284	2,97	,61				
	Lise	524	2,90	,70				
	Üniversite ve Üstü	329	2,87	,71				
Toplam		1228	2,94	,68				

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “babalarının eğitim düzeyi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(3-1224)} = 1,113, p > .05$]. “Tahripçiliğin” öğrenciler tarafından algılanma düzeyi babaları okuryazar olan + okuryazar olmayan öğrencilerde ($\bar{X} = 3,02$), babaları ilköğretim mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,97$), babaları lise mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,90$), babaları üniversite ve üstü mezunu olan öğrencilerde ($\bar{X} = 2,87$)’dir. Bu durum ise “babanın eğitim düzeyinin” genel lise öğrencilerinin tahripçilik algılarını belirleyici bir değişken olmadığı söylenebilir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre öğrenciler, okullarda meydana gelen tahripçilik olaylarını “orta” düzeyde algılamaktadırlar. Okullarda tahripçilik olaylarının yaşandığını belirten ve bu araştırmanın bulgularıyla örtüşen araştırma sonuçlarından söz etmek mümkündür: Marvin ve diğ. (1976:24), okullarda yaşanan şiddet olayları konusunda yaptıkları konferans çalışmalarında öğretmen, öğrenci ve yöneticilerden oluşan 102 kişilik gruptan elde ettikleri verilere göre tahripçilik okullarda en sık rastlanan şiddet eylemidir; O’brennan ve Fenzel’in (2007:3) aktardığı üzere ABD ulusal okul iklimi araştırmaları konseyinin hazırladığı olduğu 1993- 2001 yılları arasını kapsayan rapora (2003) göre

öğrencilerin % 36 sı öğretmenlerin ise yarısı okullarda yaşanan tahripçiliği ciddi bir sorun olarak görmekte; Juillerat (1974), araştırma raporunda gençlerin %31'inin bazen kötü niyetli olarak eşyalara zarar verdiklerini belirtmiştir (Cuorsen, 1976:10); Bauer ve diğ. (2008), aktardığı üzere SCG (2005) yapılan araştırmada şiddet olaylarından mağdur olan öğrencilerle, şiddet olayları içinde herhangi bir nedenle yer almamış öğrencilerin, okulda tahripçilik olayları ile karşılaşma oranları (% 55 ve % 38)'dir. Bahsedilen araştırma sonuçlarında da görüldüğü üzere ciddiye alınması gereken fiziksel bir şiddet eylemi olarak tahripçiliğin eğitim-öğretim süreçlerine, okulun sahip olduğu ekonomik imkânlarla, öğrencilerin sosyal ve psikolojik gelişimlerine zarar verdiği sonucuna ulaşılacaktır.

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “sınıf düzeyi” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Anlamlı farklılıklar görülen ilgili gruplar arasında, sınıf düzeyleri yükseldikçe, öğrenciler tahripçiliğin daha sık yaşadığı yönünde görüş belirtmektedirler. New Jersey Eğitim Departmanı (NJDE) tarafından 2005 yılında yapılan “New Jersey Devlet Okullarında Şiddet, Tahripçilik ve Diğer Suç Teşkil Eden Davranışlar” konulu araştırma sonuçları bu araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Ancak Özçağın (2001), araştırmasında ortaya çıkan “Tahripçi davranışlarda bulunma sıklığı açısından 6, 7 ve 8.sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark yoktur.” bulgusu ile bu araştırmanın bulgusu örtüşmemektedir. Bu durum ise araştırma yapılan öğrencilerin ilköğretim ikinci kademe ve lise olarak farklılaştığı; öğrencilerin tahripçilik algılarının lise yıllarında daha çok belirginleştiği şeklinde açıklanabilir.

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okulda daha fazla tahripçilik davranışının meydana geldiğini belirtmektedir. Özçağın'ın (2001), “607 ilköğretim öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmasına göre erkek öğrencilerin, kız öğrencilere karşı daha fazla tahripçi davranışlarda buldukları” şeklinde ortaya konulan bulgular bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Ayrıca Bastick'ın (1980), Jamaica'da yaşları 12 ile 18 arasında değişen 16 okuldan 478 erkek, 702 kız olmak üzere toplam 1194 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmaya göre, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla antisosyal davranışlara eğilimli oldukları bulgusu da araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Her iki cins tarafından okulda tahripçilik anlamında ortaya çıkan davranışların gözlemlenmiş olmasına rağmen kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre tahripçilik algısının fazla olması yetiştirilme tarzlarına bağlı olarak kız öğrencilerin şiddet içerikli davranışlara karşı geliştirmiş oldukları hassasiyete ve erkek öğrencilerin şiddet içerikli olaylara karşı geliştirmiş oldukları duyarsızlığa bağlanabilir.

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “ailedeki birey sayısı” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ailedeki birey sayısı arttıkça öğrenciler okulda tahripçilik davranışının daha az meydana geldiğini

belirtmektedirler. Bu durum ise ailelerdeki birey sayısı arttıkça, öğrencilerin sosyalleşme ve topluma uyum sağlama konusunda daha başarılı ve hazırlıklı oldukları; okul kurallarına uyma ve okul içinde yaşanan tahripçilik gibi şiddet içerikli davranışların içerisinde daha az yer aldıkları ve bu tip davranışları daha az benimsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin “tahripçilik” boyutu hakkındaki algıları “annenin eğitim düzeyi” değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Annelerin eğitim düzeyi üniversite ve üstü olanlar annesinin eğitim düzeyi okuryazar olmayan+ okuryazar olanlara göre daha düşük tahripçilik algısı içindedirler. Bu durum ise öğrencilerin doğumundan itibaren içerisinde buldukları fiziki çevreye uyum sağlamalarında, sahip oldukları fiziki imkânların kullanılmasında en önemli rehber olarak ön plana çıkan annelerin eğitim düzeyine bağlı olarak öğrencilerin okul içerisinde bulunan tüm fiziki yapıyı zarar vermeden kullanma konusunda daha bilinçli oldukları şeklinde yorumlanabilir.

ÖNERİLER

Öğrenciler okullarda “orta” düzeyde tahripçilik davranışının meydana geldiğini belirtmektedirler. Bu nedenle okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarını azaltmak amacıyla: okulların sahip olduğu iklim özelliklerinin gözden geçirilerek okul iklimini iyileştirmeye yönelik çalışmaların yapılması; öğrencilerin isimlerini ve sınıflarını okul formaları üzerinde taşımaları ve öğrencilerin tanınabilir olmaları; okulun fiziki yapısını oluşturan tüm unsurların tahripçiliğe dayanıklı sağlam malzemelerden yapılması; okul binaları tasarlanırken, öğrencilerin tahripçilik davranışlarını azaltıcı önlemlere yer verilmesi; okul büyüklüğü ve öğrenci sayısı arasındaki dengenin iyi kurulması; okulda yapılan sosyal faaliyetlerin artırılarak öğrencilerin enerjilerini doğru yönere kanalize etmeleri; öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin tahripçilik konusunda bilinçlendirilmesi ve bu konuda uyanık olmaları; risk grubuna giren öğrencilerin rehberlik servisi tarafından yakın takibe ve eğitime alınması; M.E.B tarafından tüm ülkede yapılan “beyaz bayrak” en düzenli ve en temiz okul yarışmasının öğrenciler tarafından sahiplenilmesi ve bu sayede okulun temiz tutularak tahripçiliğe karşı korunması önerilebilir.

Araştırmanın sonuçları sınıf düzeyi bazında değerlendirildiğinde okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarını azaltmaya yönelik olarak üst sınıfların, alt sınıflara rehberlik yapmalarını sağlayacak bir eğitim sürecinden geçirilmeleri; her sınıf düzeyinde en temiz ve düzenli sınıf yarışması yapılarak bu yarışmanın öğrenciler tarafından sahiplenilmesi ve bu sayede okulun temiz tutularak tahripçiliğe karşı korunması sağlanabilir. Ayrıca okul yönetimi tarafından her sınıf düzeyinde öğrencilerin okul tahripçiliği algıları her yıl anketler aracılığıyla değerlendirilebilir ve her sınıf kendi sınıf düzeyi ve diğer sınıflarla karşılaştırılabilir. Elde edilen verilerle her sınıf düzeyinde öğrencilerin okula karşı geliştirmiş olduğu olumlu tutumlar pekiştirilebilir ve olumsuz tutumlar ortadan kaldırılmaya çalışılabilir.

Özellikle ailesi iki ve üç kişiden oluşan öğrenciler arasında okula uyum ve sosyalleşme sorunları yaşayan öğrencilerin kişisel bilgilerinden yola çıkılarak tespit edilmesi gerekmektedir. Tespit edilen öğrencilerin sportif faaliyetler, dernekler, kulüpler gibi müfredata ek olarak yapılan etkinliklere katılımları sağlanarak aile içinde geliştiremedikleri sağlıklı sosyal ilişki kurma becerilerine kavuşmaları; okul ortamına uygun sosyal davranışlar kazanmaları için etkili ve etkin bir öğretim yapılması; tahripçilik ile ilgili meydana gelen olaylardan uzak durmaları ve tahripçilik ile ilgili algı derecelerinin düşmesi sağlanmalıdır.

Annelere ve babalara yönelik eğitim seminerleri düzenlenerek annelerin ve babaların eğitim düzeylerindeki farklılıktan doğan olumsuz dolaylı yansımalar olumlu kılınabilir. Bu bağlamda annelerin ve babaların okulda yapılan eğitim ve öğretim faaliyetlerine; okulda meydana gelen tahripçilik davranışlarına ilişkin farkındalık düzeyleri arasındaki farklar giderilmeye çalışılabilir.

Yazar Notları

Bu makale Soner DOĞAN'ın doktora tezinden faydalanılarak derlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Bastick, T. (2000). *Mediation of Anti-Social Adolescent Behavior By Single-Sex and Co-Educational Schooling. Revision of Paper Presented At The Western Psychological Association Convention*, Portland.
- Bauer, L., Guerino, P., Nolle, K.L., Tang, W.T. ve Chandler, K. (2008). Student Victimization in U.S Schools. Result From The School Crime Supplement To The National Crime Victimization Survey. *U.S Department Of Education*. 58p
- California State Dept. Of Education, Sacramento. (CSDE). (1981). *Preliminary Report On Crime And Violence in California Public Schools and Effective Measures*, 16p.
- Candangil, S. Ö. (2005). *Denetim Odakları Farklı Lise Öğrencilerinin Bazı Kişisel, Sosyal ve Ailesel Özelliklerine Göre Karar Vermede Özsayı ve Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir*.
- Ceccato, V. ve Haining, R. (2005). Assessing The Geography Of Vandalism: Evidence From A Swedish City. *Urban Studies*, 42(9), 1637-1656.
- Cuorsen, D. (1976). Vandalism Prevention. *Naesp School Leadersip Digest Second Series*, 16 (1).
- Dizman, H. ve Gürsoy, F. (2004) Anne Yoksunu Olan Çocukların Saldırganlık Eğilimlerinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27(2), 7-17.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Marvin, M., McCann, R., Connolly, J., Temkin, S. ve Henning, P. (1976). *Planning Assistance Programs to Reduce School Violence for Better School*. inc Philadelphia, Pa. National Inst. for Juvenile Justice And Delinquency Prevention (Dept. Of Justice/Leaa, Washington Dc.
- National Youth Network. (NYN). (1998). *Wipe Out Vandalism Graffiti. Youth in Action. Report*, Ncj-171122

- New Jersey Department Of Education. (NJDE). (2005). *Commissioner's Report To The Education Committees of The Senate And General Assembly On Vandalism, Violence, And Substance Abuse in The Public Schools of New Jersey*, July 2005
- O'brennan L. M. ve Fenzel, L. M. (2007). *Educating At-Risk Urban African American Children:The Effects Of School Climate On Motivation And Academic Achievement. Paper Presented At The Annual Meeting Of The American Educational Research Association*, Chicago.
- Oruç, M. (2008). *Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ankara İli Genel Lise Ve Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Malına Karşı Gösterdikleri Tahripçi Davranışlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öğülmüş, S. (1993). "Tahripçilik", *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 26(2).
- Öğülmüş, S. (1995). *Okullarda (Liselerde) Şiddet ve Saldırganlık. Araştırma Raporu. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Fakültesi*.
- Öğülmüş, S. (2000). "Tahripçilik (Vandalizm): Düşük Yoğunluklu Bir Sapma." *Polis Bilimleri Dergisi*. 2(7 – 8).
- Özçağın, H. M. (2001). *Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ankara İli Genel Lise ve Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Malına Karşı Gösterdikleri Tahripçi Davranışlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sampson, R. J. ve Raudenbush, S. W. (1999). Systematic Social Observation of Public Spaces: A New Look At Disorder in Urban Neighbourhoods. *American Journal Of Sociology*, 105, 603–651.
- Tinto, V., Paolillo, E., Culten, F. (1978). The Social Patterning of Deviant Behaviors in School. *Theoretical Perspectives On School Crime*, 37(1), 729-768 55.
- Türnüklü, A. ve Yıldız V. (2002). Öğretmenlerin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarıyla Başa Çıkma Stratejileri. *Çağdaş Eğitim*, 284, 22-27.
- Yavuzer, Y. (1998). *Niğde İlindeki Öğretmenlerin Okul Tahripçiliğine Karşı İdeolojik Yönelimler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

SUMMARY

Vandalism that its past is dating back to the first period of history appears to be a major problem today. People vandalize things that belongs other people and institutions in different ways because of various reasons. Vandalism has social, psychological and legal dimension even though it is perceived just like an economic problem.

Vandalism of located in world literature since 1960 and a lot of research on it is not perceived as a serious problem in our country. For this reason, vandalism continues to damage schools in terms of education and training processes and also financially. The most negative effect of vandalism may not be financial losses. Education and training programs that is created as a result of intensive studies in school is interrupted with destruction of school materials, school is moving away from the main goal and loss of intensive labor is emerging. Therefore students are deprived from a good learning environment (Cuorsen, 1976: 8). If not taken measures against behaviors of vandalism and if the problem is not resolved, vandalism can cause low levels of motivation (Marvin, McCann, Connolly, Temkin ve Henning, 1976: 34-35) and the unrest on everyone that has a connection with the school (Tinto, Paolillo ve Culten, 1978: 36). Firstly, school vandalism should be perceived as a serious problem, to be able to struggle with negative results of school vandalism. In this context, research becomes important on this issue. The goal of this study is to determine school vandalism perceptions of general high school students and to develop solution according to the data obtained.

The data collection tool that was used in the research has been consisted of two units. In the first chapter, individual information, in the second chapter “the Questionnaire of School Vandalism” two more items have been added and which was consisted of 26 items and was improved by Oruç (2008) were used. The questionnaires that were determined as universe were applied to the 1228 students of all six general high schools in Sincan District. While analyzing the secondary problems of the research, t-test, One Way ANOVA (analysis of variance) coefficient were applied and the values of frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation were calculated.

As a result of research, significant differences was found among students’ perceptions level regarding vandalism and the variances as “class level”, “number of family members”, “economical level of family” and “mother’s educational level”. According to this finding as long as the levels of the related variances increase, the students express that the vandalism is less performed. The views about the vandalism are also varied related to “gender” variance and the female students comparing to the male students say that there are much vandalism in the school. Any significant differences couldn’t be found between the vandalism and the variances as “economical income level” and “father’s educational level”.

Results of the study were evaluated on the basis of class level, as to reduce behaviors of vandalism that occur at school, it can be suggested that provide the upper classes to guide to the lower classes by training the upper classes. School may be protected against vandalism by making the most clean and tidy class competition each class level. In addition, school vandalisms' perception of students can be evaluated through surveys of each year and each class level and can be compared with other classes in their class level by the school management. By the data obtained from each class level, students' positive attitude toward school can be strengthened and the negative attitudes can be worked out to remove.

Students live in the families that especially consisting of two and three people also have problems in adaptation to school and socialization should be determined considering their personal information. Identified students should be provided to participation sporting activities, associations and clubs in addition to the co-curricular activities. In this context this healthy social interaction skills that cannot be taken in the family should be given to them. Effective and efficient education should be done for providing students to take appropriate social behaviors. Students' perception degree about vandalism should be decreased and they should be kept away from the events related to vandalism.

Negative indirect reflections that arise from mothers and fathers' education levels can be made into positive by organizing training seminars for mothers and fathers. In this context, differences between mothers' and fathers' awareness levels about activities of the training and education that is made in school and vandalisms' behavior that is occurred in school may be tried to overcome.